

Lovforslag nr. L 245. Fremsat den 29. marts 2000 af justitsministeren (Frank Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien

(Fuldbyrdelse i Danmark af tribunalets afgørelser)

§ 1

I lov nr. 1099 af 21. december 1994 om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 1, affattes således:

»§ 4. Justitsministeren kan bestemme, at straf mv., som er pålagt af tribunalet, kan fuldbyrdes her i landet efter reglerne i statuttens artikel 27 og 28.«

2. § 4, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

3. Efter § 4, stk. 4, der bliver stk. 3, indsættes:

»Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om fuldbyrdelse her i landet af straf mv., som er pålagt af tribunalet, herunder på grundlag af overenskomst med tribunalet.«

§ 2

Loven finder tilsvarende anvendelse på strafforfølgning af lovovertrædelser, der er omfattet af statutten og procesreglementet for det internationale tribunal til pådømmelse af folkedrab og andre alvorlige overtrædelser af international humanitær ret begået i Rwanda og af rwandiske statsborgere i Rwandas nabolande, jf. bekendtgørelse nr. 832 af 30. oktober 1995.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juli 2000.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets formål

Formålet med lovforslaget er at gennemføre de ændringer af lov om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien (Jugoslavien-tribunalet), der er nødvendige, for at Danmark kan indgå en generel aftale med tribunalet om overførelse af domfældte fra tribunalet til afsoning her i landet.

Folketingets Udenrigsudvalg har ved spørgsmål nr. 40 af 26. februar 1999 (Alm. del – bilag 171) spurgt justitsministeren, om regeringen er villig til at ændre loven om Jugoslavien-tribunalet, så dømte ved tribunalet kan afsone i danske fængsler, og Danmark således kan støtte tribunalet i dets arbejde.

Ved Justitsministeriets svar af 18. marts 1999 på spørgsmålet er det blandt andet oplyst, at gennemførelsen af FN-statutten af 17. juli 1998 for Den Internationale Straffedomstol i lighed med statutten for Jugoslavien-tribunalet rejser spørgsmål om overførelse af dømte med henblik på afsoning her i landet, og at regeringen i forbindelse med gennemførelsen og ratifikationen af statutten for Den Internationale Straffedomstol vil overveje mulighederne for fuldbyrdelse her i landet af domme afsagt af domstolen. Samtidig er det anført, at det vil være nærliggende at lade en eventuelt ændret fremgangsmåde gælde også for domme afsagt af Jugoslavien-tribunalet.

Regeringen forventer i april måned at kunne fremsætte et lovforslag om Den Internationale Straffedomstol. Der vil heri blive foreslået en ordning, der giver mulighed for indgåelse af en generel aftale med Den Internationale Straffedomstol om fuldbyrdelse af domstolens afgørelser her i landet.

Der er ikke aktuelle overvejelser om indgåelse af en tilsvarende afsoningsaftale med det internationale tribunal til pådømmelse af folkedrab og andre alvorlige overtrædelser af international humanitær ret begået i Rwanda og af rwandiske statsborgere i Rwandas nabolande (Rwanda-tribunalet). Dette tribunal har ikke søgt at indgå en sådan aftale med Danmark. Lovfor-

slaget åbner imidlertid mulighed for at indgå en aftale også med dette tribunal, hvis det bliver aktuelt.

2. Gældende ret

Efter artikel 27 i statutten for Jugoslavien-tribunalet skal afsoning af domme, der afsiges af tribunalet, ske i en af tribunalet udpeget stat, der udvælges blandt de stater, som over for FN's Sikkerhedsråd har erklæret sig villig til at påtage sig denne opgave. Afsoningen sker i overensstemmelse med gældende ret i den pågældende stat, dog under tilsyn af tribunalet.

Som oplyst i svaret til Folketingets Udenrigsudvalg, jf. pkt. 1 ovenfor, har Justitsministeriet på forespørgsel fra Jugoslavien-tribunalet flere gange - første gang i november 1994 og senest i august 1998 - tilkendegivet, at Justitsministeriet inden for rammerne af den gældende danske lov på området vil være imødekommende over for konkrete anmodninger om afsoning her i landet.

Jugoslavien-tribunalet har i maj 1998 forelagt et udkast til aftale mellem tribunalet og den danske regering om overførelse af dømte til afsoning i Danmark («Draft Agreement between the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia and the Government of Denmark on the Enforcement of Sentences of the International Tribunal»). Formålet med aftalen er at fastsætte de vilkår, som skal gælde ved en eventuel fremtidig overførelse af dømte til Danmark.

Aftalen bygger på en såkaldt »modelaftale« (»Model Enforcement of Sentences Agreement«), dvs. en standardaftale, der danner grundlag for forhandlingerne med alle de lande, som tribunalet søger at få tilvejebragt en fuldbyrdelsesordning med.

Det er et ufravigeligt led i aftalen, at det land, der fuldbyrder tribunalets domme, er bundet af varigheden af den straf, som tribunalet har idømt, og af tribunalets afgørelse om benådning eller formildelse («pardon or commutation») af den idømte straf. Afslår tribunalet f.eks. på et tidspunkt under afsoningen en ansøgning om benådning, er afslaget bindende for det fuldbyrdende land, jf. herved også statutens artikel 28.

Efter § 4, stk. 1, i loven om Jugoslavien-tribunalet kan justitsministeren bestemme, at straf mv., som er pålagt af tribunalet, kan fuldbyrdes her i landet. Bestemmelsen giver mulighed for, at tribunalets domme kan fuldbyrdes her i landet, og at der som udgangspunkt kan stilles de vilkår for afsoningen, som tribunalet måtte fastsætte som betingelse for at lade dømte afsone i Danmark. Ved vedtagelsen af lovforslaget forelå der ikke oplysninger om, at Jugoslavien-tribunalet ønskede at indgå generelle aftaler om vilkårene for overførelse af domfældte til afsoning.

Det er et ufravigeligt led i den danske ordning, at justitsministerens afgørelse om overførelse af straffuldbyrdelsen i det enkelte tilfælde skal forelægges retten til godkendelse ved dom, jf. lovens § 4, stk. 4.

Efter lovens § 4, stk. 3, fastsætter justitsministeren i forbindelse med de i stk. 1 nævnte afgørelser, i hvilket omfang bestemmelserne i lov om international fuldbyrdelse af straf mv., kapitlerne 2 og 4 eller 3 og 4 og de heri nævnte konventioner skal finde anvendelse. Ved henvisningen til disse bestemmelser er det forudsat, at fuldbyrdelse her i landet som udgangspunkt sker efter reglerne om omsætning eller tilpasning af straf, idet eventuelle fravigelser af disse regler, der vil skulle danne grundlag for fuldbyrdelsen i Danmark, altid skal forelægges domstolene til godkendelse som led i prøvelsen af aftalen med tribunalet, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, s. 426.

Reglerne om omsætning indebærer, at fuldbyrdelseslandet gennem en domstolsafgørelse eller administrativ afgørelse omsætter sanktionen til en straf, der er pålagt af fuldbyrdelseslandet efter dets lovgivning og udmålingspraksis for den pågældende lovovertrædelse.

Anvendes reglerne om tilpasning, er det den sanktion, der er pålagt i udlandet, som – eventuelt efter en tilpasning, dvs. en »oversættelse« til fuldbyrdelseslandets regler – overtages til fuldbyrdelse inden for rammerne af fuldbyrdelseslandets strafarter og strafmaksimum for den pågældende lovovertrædelse. Der er i princippet ingen mulighed for at formilde den domfældtes stilling bortset fra adgangen til benådning mv.

Justitsministeriet har navnlig på grundlag af lovens § 4, stk. 3, og de forudsætninger, der er knyttet til denne bestemmelse, vurderet, at den konkrete vurdering, som retten efter lovens § 4, stk. 4, skal foretage i hvert enkelt tilfælde, ikke efter gældende ret kan bindes gennem en aftale, som indgås mellem Jugoslavien-tribunalet og den danske regering med henblik på generelt at fastlægge vilkårene for overførelse af dømte til Danmark.

Justitsministeriet har derfor via Udenrigsministeriet tilkendegivet over for Jugoslavien-tribunalet, at man, således som loven om Jugoslavien-tribunalet er affattet, ikke har mulighed for at indgå en aftale med tribunalet, der har til formål generelt at fastsætte de vilkår, som skal gælde ved en eventuel fremtidig overførelse af dømte til Danmark.

3. Justitsministeriets overvejelser

3.1. Efter Justitsministeriets opfattelse bør der være mulighed for, at Danmark kan indgå en generel aftale med Jugoslavien-tribunalet om fuldbyrdelse her i landet af tribunalets afgørelser.

Justitsministeriet lægger i den forbindelse afgørelsen vægt på, at der med hensyn til Den Internationale Straffedomstol vil blive foreslået en ordning, der tillader indgåelse af en sådan tilsvarende aftale.

At Danmark ikke er i stand til at kunne indgå på en sådan ordning med Jugoslavien-tribunalet, forekommer i øvrigt uheldigt og i strid med de hensyn, der ligger bag den bestående danske ordning med hensyn til domme afsagt af domstole i andre lande – f.eks. i forhold til personer med fast bopæl i Danmark.

Det må også tillægges vægt, at Danmark medvirker til, at tilstrækkelige afsoningsmuligheder stilles til rådighed for tribunalet.

Justitsministeriet foreslår derfor, at der skabes en lovhjemmel, som muliggør, at der indgås en generel fuldbyrdelsesaftale med tribunalet. Justitsministeriet vil forud for indgåelsen af en sådan aftale med tribunalet orientere Folketingets Retsudvalg om indholdet af aftalen.

Grundlaget for en adgang til at indgå en sådan aftale er, at fuldbyrdelse her i landet kan ske uden omsætning eller tilpasning af straffen mv., idet en ordning med omsætning eller tilpasning – i hvert fald i visse tilfælde – vil være i strid med princippet om, at det land, der fuldbyrder tribunalets domme, er bundet af varigheden af den straf, som tribunalet har idømt. Både omsætning og tilpasning vil således efter omstændighederne kunne indebære en betydelig formildelse af den straf, som tribunalet har udmålt.

Der er imidlertid ikke noget til hinder for at opretholde den gældende ordning, hvorefter justitsministerens afgørelse om fuldbyrdelse skal forelægges retten til godkendelse. Retten vil således skulle vurdere den konkrete afgørelse om fuldbyrdelse her i landet på baggrund af bestemmelserne i loven og eventuelle administrative forskrifter, herunder en fuldbyrdelsesaftale med tribunalet, sammenholdt med bestemmelserne i statuten.

Retten vil fortsat – som efter den gældende lov – skulle vurdere, at vilkårene for afsoning i Danmark i den konkrete sag ikke er åbenbart uforenelig med landets retsorden eller grundlæggende danske retsprincipper. Et led i domstolsprøvelsen vil også fortsat skulle være, at fuldbyrdelsen ikke medfører en skærpende af domfældtes strafferetlige situation, jf. lovens § 4, stk. 2.

Kravet om godkendelse er ufravigeligt. Det indebærer, at enhver konkret aftale om fuldbyrdelse af fængselsstraf her i landet, der ikke godkendes af domstolene, er uanvendelig som fuldbyrdelsesgrundlag i Danmark. Medmindre en anden ordning forhandles med tribunalet og godkendes af domstolene, må overførelse af straffuldbyrdelsen i givet fald opgives.

Efter de regler, der gælder for tribunalet, er der ikke nogen begrænsning med hensyn til den mulige længde af en tidsbestemt fængselsstraf, som tribunalet kan idømme. Afsoning her i landet kan således indebære, at den pågældende kommer til at afsones en tidsbestemt straf, der i varighed væsentligt overstiger, hvad der kan idømmes efter dansk ret.

Uanset dette forhold finder regeringen som anført ovenfor, at der bør være mulighed for, at Danmark kan indgå en generel aftale med tribunalet om afsoning her i landet. Det må i den forbindelse tillægges særlig vægt, at en sådan frihedsstraf vil blive udmålt af et bredt sammensat, internationalt organ, og ikke af en fremmed stat.

3.2. Et særligt spørgsmål opstår vedrørende adgangen til *benådning*. Grundlovens § 24 tillægger kongen kompetence til at benåde dømte. Statuttens artikel 28 bestemmer, at spørgsmålet om nedsættelse af den idømte straf henhører under tribunalets kompetence.

I den afsoningsaftale, som Sverige har indgået med tribunalet, er der et generelt vilkår om, at Sverige skal underrette justitssekretæren ved tribunalet, såfremt det efter svensk ret bliver relevant at prøveløslade eller benåde den domfældte. Tribunalet kan på denne baggrund fremføre de synspunkter, som underretningen giver anledning til. Inden de nationale myndigheder træffer endelig afgørelse i sagen, kan tribunalet beslutte at overføre den dømte til fortsat afsoning i et andet land. Denne ordning indebærer på den ene side, at tribunalet bevarer retten til at afgøre, om en dømt skal forblive fængslet, og på den anden side, at det oprindeligt udpegede afsoningsland (Sverige) ikke forpligtes til at opretholde fængslingen (i Sverige) af en person, som efter svensk opfattelse bør prøveløslades eller benådes.

En lignende ordning må overvejes i forbindelse med indgåelse af en eventuel afsoningsaftale mellem Danmark og tribunalet.

3.3. Danmark er ikke efter statuten – og vil ikke efter en eventuel indgåelse af en generel afsoningsaftale med tribunalet være – forpligtet til at imødekomme enhver anmodning om fuldbyrdelse her i landet af straf mv., der er pålagt af Jugoslavien-tribunalet. Justitsministeren vil således i konkrete tilfælde kunne afslå at træffe bestemmelse om, at straf mv., som er pålagt af tribunalet, kan fuldbyrdes her i landet.

Dette vil bl.a. kunne komme på tale i tilfælde, hvor fuldbyrdelsen måtte indebære en sådan fravigelse af grundlæggende danske regler, at fuldbyrdelsen ikke bør finde sted her i landet. Endvidere vil praktiske hensyn, herunder utilstrækkelige anbringelsesmuligheder, i konkrete tilfælde kunne begrunde, at fuldbyrdelsen ikke finder sted her i landet.

Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1, er på denne baggrund affattet således, at justitsministeren kan bestemme, at straf mv., som er pålagt af tribunalet, kan fuldbyrdes her i landet efter reglerne i statuttens artikel 27 og 28. Det foreslås, at justitsministeren i medfør af § 4, stk. 4, kan fastsætte nærmere regler om sådan fuldbyrdelse, herunder på grundlag af overenskomst med tribunalet.

3.4. Statuten regulerer ikke spørgsmålet om, hvad der skal ske med den domfældte efter endt straffafsoning.

Efter dansk udlændingelovgivning må en udlænding, medmindre udlændingen er nordisk statsborger eller er fritaget for krav om opholdstilladelse, kun opholde sig i Danmark ud over de tidsrum, hvor udlændingen som EF/EØS-statsborger, som tredjelandsstatsborger omfattet af EF-reglerne om fri bevægelighed, som visumfri udlænding eller i medfør af et udstedt visum er berettiget til at opholde sig i Danmark, såfremt udlændingen har opholdstilladelse.

Såfremt Danmark samtykker i at modtage domfældte, ikke-nordiske statsborgere uden en gældende opholdstilladelse i Danmark til strafafsoning i Danmark efter statuttens artikel 27, vil de pågældende kunne indrejse i Danmark uden visum og opholde sig her i landet i indtil 3 måneder fra indrejsen, såfremt de er fritaget for visum. Såfremt de pågældende er visumpligtige, vil Udlændingestyrelsen kunne udstede visum med ret til indtil 3 måneders ophold i Danmark. Efter udløbet af den visumfri periode henholdsvis af visummet må domfældte efter Indenrigsministeriets vurdering henvises til et »tålt ophold« her i landet uden opholdstilladelse under resten af afsoningsperioden. Efter Indenrigsministeriets vurdering foreligger

der sådanne hensyn til at sikre straffuldbyrdelse af de domme, der er afsagt af Jugoslavien-tribunalet, at udlændingen må kunne henvises til at opholde sig her i landet i form af et »tålt ophold« under strafafsoningen.

Indgiver en domfældt ansøgning om opholdstilladelse i Danmark, vil ansøgningen blive behandlet i henhold til den gældende udlændingelovgivning og under hensyntagen til de forpligtelser, som Danmark har påtaget sig, herunder i forhold til den europæiske menneskerettighedskonvention. Opholdstilladelse til den domfældte vil i almindelighed, medmindre særlige grunde taler derimod, kunne nægtes under henvisning til flygtningekonventionens udelukkelsesgrunde, hvis der ansøges om asyl, eller til, at de forhold, den pågældende er dømt for ved tribunalet, kunne medføre udvisning fra Danmark, såfremt pådømmelsen var sket her i landet.

Indgår en domfældt ægteskab her i landet, vil den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 8 ikke i almindelighed indebære en pligt til meddelelse af opholdstilladelse, da ægteskabet blev indgået på et tidspunkt, hvor parret ikke havde nogen berettiget forventning om at kunne etablere og videreudvikle familielivet i netop Danmark.

Indgiver et familiemedlem til en domfældt statsborger, der efter statutens artikel 27 er overleveret til straffuldbyrdelse i Danmark, ansøgning om visum med henblik på at besøge domfældte, vil der i disse tilfælde efter en konkret vurdering af Danmarks internationale forpligtelser, herunder den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 8, efter en afvejning af karakteren af det familiemæssige forhold mellem domfældte og familiemedlemmet, kunne meddeles visum til familiemedlemmet. Hvis familiemedlemmet ikke har mulighed for fra opholdslandet at udøve samvær med den domfældte under strafafsoningen, vil der endvidere efter ansøgning eventuelt kunne meddeles opholdstilladelse.

Efter endt strafafsoning skal en domfældt ikke-nordisk statsborger, der efter statutens artikel 27 er over-

leveret til straffuldbyrdelse i Danmark, udrejse af landet, hvis den pågældende ikke har opholdstilladelse her i landet eller på andet grundlag har ret til at opholde sig her i landet. Udrejser udlændingen ikke frivilligt, drager politiet omsorg for udsendelse af den pågældende. Udsendelse må dog ikke ske til et land, hvor den pågældende risikerer forfølgelse af de i flygtningekonventionen af 28. juli 1951, artikel 1 A, nævnte grunde eller risikerer forfølgelse eller tilsvarende overgreb omfattet af udlændingelovens § 7, stk. 2, eller hvor udlændingen ikke er beskyttet mod videresendelse til et sådant land.

Udlændinge, der er omfattet af udlændingelovens § 7, stk. 2, kan dog tilbagesendes, hvis der er bestemte grunde til at antage, at udlændingen frembyder fare for landets sikkerhed, eller hvis udlændingen efter endelig dom for en særlig farlig forbrydelse må antages at frembyde nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, jf. udlændingelovens § 31, stk. 2, 2. pkt. Bestemmelsen skal dog anvendes i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder det undtagelsesfri forbud, der kan udledes af bl.a. den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 3 om udsendelse til et land, hvor udlændingen risikerer tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

En udlænding, som hverken kan meddeles opholdstilladelse efter udlændingeloven eller kan udsendes af landet, vil være henvist til et såkaldt »tålt ophold« her i landet.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet. Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ Mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter	

5. Hørte myndigheder mv.

Lovforslaget er samtidig med fremsættelsen sendt til høring hos:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret samt retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Dansk Fængselsforbund, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Nævnet for Etnisk Ligestilling, Dansk Røde Kors, FN-forbundet, Amnesty International (Dansk Afdeling) og Dansk Retspolitisk Forening.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 4, stk. 1)

Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1, indebærer, at justitsministeren bemyndiges til at bestemme, at straf mv., som er pålagt af Jugoslavien-tribunalet, kan fuldbyrdes her i landet efter reglerne i statuttens artikel 27 og 28. Bortset fra henvisningen til artikel 27 og 28 svarer den foreslåede bestemmelse til den gældende bestemmelse i § 4, stk. 1.

Til nr. 2 (§ 4, stk. 3)

Den gældende bestemmelse i § 4, stk. 3, forudsætter, at fuldbyrdelse her i landet som udgangspunkt sker efter reglerne om omsætning af straf eller reglerne om tilpasning af straf, idet eventuelle fravigelser af disse regler, der vil skulle danne grundlag for fuldbyr-

delsen i Danmark, altid skal forelægges domstolene til godkendelse som led i prøvelsen af aftalen med tribunalnet, jf. pkt. 2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Grundlaget for at kunne indgå en generel aftale med tribunalnet om fuldbyrdelse i Danmark er, at fuldbyrdelsen her i landet kan ske uden omsætning eller tilpasning af straffen mv., idet en ordning med omsætning eller tilpasning – i hvert fald i visse tilfælde – vil være i strid med princippet om, at det land, der fuldbyrder tribunalnets domme, er bundet af varigheden af den straf, som tribunalnet har idømt, jf. pkt. 3.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Ophævelsen af den gældende bestemmelse i § 4, stk. 3, indebærer, at en ordning med tribunalnet om afsoning her i landet ikke vil forudsætte, at afsoningen finder sted efter reglerne om omsætning eller tilpasning af straf.

Til nr. 3 (§ 4, stk. 4)

Om baggrunden for og rækkevidden af bemyndigelsesbestemmelsen i den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 4, henvises til pkt. 3.1.-3.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 2

Ved bekendtgørelse nr. 832 af 30. oktober 1995 er det i medfør af lovens § 5 fastsat, at loven om strafforfølgning ved Jugoslavien-tribunalet finder tilsvarende anvendelse på strafforfølgning af lovovertrædelser ved det internationale tribunal til pådømmelse af folkedrab og andre alvorlige overtrædelser af international humanitær ret begået i Rwanda og af rwandiske statsborgere i Rwandas nabolande.

For at skabe mulighed for indgåelse en aftale om overførelse af domfældte fra Rwanda-tribunalet til afsoning her i landet foreslås det, at lovændringerne også skal finde anvendelse vedrørende dette tribunal.

Der er dog som anført under pkt. 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget ikke aktuelle overvejelser om indgåelse af en aftale med Rwanda-tribunalet om overførelse af domfældte fra dette tribunal til afsoning her i landet.

Hvis det i øvrigt måtte blive besluttet at gennemføre anden international strafforfølgning af krigsforbrydelser – eksempelvis ved nedsættelse af yderligere ad hoc-tribunaler inden statuten for Den Internationale Straffedomstol træder i kraft – vil loven og lovændringen samlet kunne sættes i kraft for sådan strafforfølgning i medfør af den gældende lovs § 5.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2000.

Til § 4

Bestemmelsen indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Loven vil dog ved kongelig anordning helt eller delvis kunne sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Loven om strafforfølgning ved Jugoslavien-tribunalet (og bekendtgørelse nr. 832 af 30. oktober 1995 om lovens anvendelse på strafforfølgning ved Rwanda-tribunalet) er ved kongelig anordning nr. 883 af 14. december 1998 sat i kraft for Færøerne og ved kongelig anordning nr. 882 af 14. december 1998 for Grønland (dog kun for så vidt angår lovens §§ 1-3 og 5).

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 4. Justitsministeren kan bestemme, at straf m.v., som er pålagt af tribunalet, kan fuldbyrdes her i landet.

Stk. 2. Fuldbyrdelsen skal i videst muligt omfang ske efter danske regler og må ikke medføre skærpe af domfældtes strafferetlige situation.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter i forbindelse med de i stk. 1 nævnte afgørelser, i hvilket omfang bestemmelserne i lov om international fuldbyrdelse af straf m.v., kapitlerne 2 og 4 eller 3 og 4 og de heri nævnte konventioner, skal finde anvendelse.

Stk. 4. Justitsministerens afgørelse forelægges retten til godkendelse. Rettens afgørelse træffes ved dom.

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 1099 af 21. december 1994 om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 1, affattes således:

»§ 4. Justitsministeren kan bestemme, at straf mv., som er pålagt af tribunalet, kan fuldbyrdes her i landet efter reglerne i statuttens artikel 27 og 28.«

2. § 4, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

3. Efter § 4, stk. 4, der bliver stk. 3, indsættes:

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om fuldbyrdelse her i landet af straf mv. som er pålagt af tribunalet, herunder på grundlag af overenskomst med tribunalet.

Til lovforslag nr. L 245. Skriftlig fremsættelse (29. marts 2000)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien. (Fuldbyrdelse i Danmark af tribunalets afgørelser).

(Lovforslag nr. L 245).

I 1994 vedtog Folketinget lov om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien (Jugoslavien-tribunalet). Herved skabtes den nødvendige lovhjemmel for danske myndigheders samarbejde med tribunalen i form af bl.a. retshjælp, udlevering af personer til strafforfølgning ved tribunalen og modtagelse af personer, dømt ved tribunalen, til afsoning i Danmark.

Formålet med det foreliggende lovforslag er at gennemføre de ændringer af loven, der er nødvendige, for at Danmark kan indgå en generel aftale med tribunalen om overførelse af domfældte fra tribunalen til afsoning her i landet.

Jugoslavien-tribunalet har fremsat ønske om at indgå en sådan aftale med Danmark med henblik på at fastlægge de vilkår, som skal gælde ved en eventuel fremtidig overførelse af domte til Danmark. Det er et ufravigeligt led i aftalen, at det land, der fuldbyrder tribunalens domme, er bundet af varigheden af den straf, som tribunalen har idømt, og af tribunalets afgørelse om benådning eller formildelse af den idømte straf. Afslår tribunalen f.eks. på et tidspunkt under afsoningen en ansøgning om benådning, er afslaget bindende for det fuldbyrdende land.

Efter den gældende lov er det forudsat, at fuldbyrdelse her i landet som udgangspunkt sker efter reglerne om omsætning eller tilpasning af straf, idet eventuelle fravigelser af disse regler,

der vil skulle danne grundlag for fuldbyrdelsen i Danmark, altid skal forelægges domstolene til godkendelse som led i prøvelsen af aftalen med tribunalen.

Reglerne om omsætning indebærer, at fuldbyrdelseslandet gennem en domstolsafgørelse eller administrativ afgørelse omsætter sanktionen til en straf, der er pålagt af fuldbyrdelseslandet efter dets lovgivning og udmålingspraksis for den pågældende lovovertrædelse.

Anvendes reglerne om tilpasning, er det den sanktion, der er pålagt i udlandet, som – eventuelt efter en tilpasning, dvs. en "oversættelse" til fuldbyrdelseslandets regler – overtages til fuldbyrdelse inden for rammerne af fuldbyrdelseslandets strafarter og strafmaksimum for den pågældende lovovertrædelse. Der er i princippet ingen mulighed for at formilde den domfældtes stilling bortset fra adgangen til benådning mv.

Den konkrete vurdering, som efter den gældende lov skal foretages ved fravigelse af reglerne om omsætning eller tilpasning, kan ikke bindes gennem en generel aftale mellem tribunalen og Danmark.

I forbindelse med gennemførelsen og ratifikationen af FN-statutten af 17. juli 1998 for Den Internationale Straffedomstol har regeringen overvejet mulighederne for fuldbyrdelse her i landet af domme afsagt af domstolen. I udenrigsministerens lovforslag om Den Internationale Straffedomstol, der forventes fremsat i april måned, vil der blive foreslået en ordning, der giver mulighed for indgåelse af en generel aftale med Den Internationale Straffedomstol om fuldbyrdelse af domstolens afgørelser her i landet.

Justitsministeriet foreslår, at en tilsvarende ordning kommer til at gælde for domme afsagt af Jugoslavien-tribunalet. Justitsministeriet vil forud for indgåelsen af en sådan aftale orientere Folketingets Retsudvalg om indholdet af aftalen.

Den gældende ordning, hvorefter justitsministerens afgørelse om fuldbyrdelse skal forelægges retten til godkendelse, vil blive opretholdt. Retten vil således skulle vurdere den konkrete afgørelse om fuldbyrdelse her i landet på baggrund af bestemmelserne i loven og eventuelle administrative forskrifter, herunder en fuldbyrdesaftale med tribunalet, sammenholdt med bestemmelserne i statuten.

Retten vil fortsat – som efter den gældende lov – skulle vurdere, at vilkårene for afsoning i Danmark i den *konkrete* sag ikke er åbenbart uforenelig med landets retsorden eller grundlæggende danske retsprinsipper. Et led i domstolsprøvelsen vil også fortsat skulle være, at fuldbyrdelsen ikke medfører en skærpelse af domfældtes strafferetlige situation.

Kravet om godkendelse er ufravigeligt. Det indebærer, at enhver konkret aftale om fuldbyrdelse af fængselsstraf her i landet, der ikke godken-

des af domstolene, er uanvendelig som fuldbyrdesgrundlag i Danmark. Medmindre en anden ordning forhandles med tribunalet og godkendes af domstolene, må overførelse af straffuldbyrdelsen i givet fald opgives.

Der er ikke aktuelle overvejelser om indgåelse af en tilsvarende afsoningsaftale med det internationale tribunal til pådømmelse af folkedrab og andre alvorlige overtrædelser af international humanitær ret begået i Rwanda og af rwandiske statsborgere i Rwandas nabolande (Rwanda-tribunalet). Dette tribunal har ikke søgt at indgå en sådan aftale med Danmark. Lovforslaget åbner imidlertid mulighed for at indgå en aftale også med dette tribunal, hvis det bliver aktuelt.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.